

Veel onrust op de nieuwsredacties
Tiplijnen: vloek of zegen ?
Media-adviseur de Wolff in schapenvacht

BELGIE-BELGIQUE
PB
8900 IEPER I
3/8/36
afgiftekantoor Ieper

En verder:

de Raad voor de Journalistiek, Patrick Van Gompel van VTM, George Clooney,
en - op vrijwel algemeen verzoek - opnieuw een Onder Embargo

De Journalist

m a g a z i n e v a n d e V V J



UIT DE VVJ	
Waar blijft de privacy ?	3
ACTUEEL	
Zenuwachtige media	4-5
Machtswissel bij De Tijd	5
Politieke besluitvorming moet beter getimed	10
SCHEEF BEKEKEN	5
REPORTAGE	
Tiplijnen: 'Een onmisbaar instrument'	6-7
ESSAY	
Media-adviseur de Wolff haalt kleur uit het nieuws	8-9
MENS ACHTER HET NIEUWS	
Patrick Van Gompel (VTM) heeft nog 'goesting'	11
RAAD VOOR DE JOURNALISTIEK	
Paul Michel (Vlaamse Huisvestings Maatschappij) c/ Douglas De Coninck (De Morgen)	12-13
MEDIA	
Boeken	14
Film: 'Good night, and good luck'	15-16
Leuke links	16
SERVICE	
Uitnodiging algemene ledenvergaderingen VVJ & AVBB	17
Vraag & antwoord	17
DE DEADLINE VOORBIJ	
Nogmaals pers & privacy	18
ONDER EMBARGO	19



De Journalist *Uit de VVJ*

MAGAZINE VAN DE
VLAAMSE VERENIGING VAN
BEROEPSJOURNALISTEN (VVJ)

COÖRDINATIE

Pol DELTOUR
pol.deltour@journalist.be
Luc STANDAERT

VASTE MEDEWERKERS

Jan BACKX
Ivan DECLERCQ
Kim DUCHATEAU
Marleen SLUYDTS
Johan VAN CUTSEM
Luc VANHEERENTALS
Mark VLAEMINCK
PHOTO NEWS
ZAK

REDACTIESECRETARIAAT

Résidence Palace
Blok C - Lokaal 2232
Wetstraat 155 - 1040 Brussel
Tel. 02/235.22.70
Fax 02/235.22.72
info@journalist.be
www.journalist.be

ABONNEMENTEN

Lisbeth MOONS
Zie adres hierboven
lisbeth.moons@journalist.be

PUBLICITEITSREGIE

Lisbeth MOONS
Zie adres hierboven
lisbeth.moons@journalist.be

LAYOUT EN DRUK

Drukkerij Deman NV
Nijverheidslaan 5
8970 Poperinge
Tel. 057/33 67 21
Fax 057/33 40 18



EEN WRANGE NASMAAK

De 'zaak-Daems' heeft de hele pers met de neus op de eigen grenzen geduwd. We zijn er zeker van dat er op alle redacties een fikse discussie is losgebarsten. De kranten stonden er een week vol van, het ene debat volgde na het andere op de verschillende zenders.

Deontologische fouten zijn er op het eerste gezicht niet gemaakt. Maar vanuit verschillende hoeken zijn terecht vragen gesteld over de manier van berichtgeving. Eens te meer stellen we vast dat er een duidelijk onderscheid te maken valt tussen media die informatie geven over feiten en de gevolgen ervan, en media die de sensatietoer opgaan. En daarbij geen enkel middel schuwen, tot en met pure afdreiging. Ze schermen met begrippen als persvrijheid en recht op informatie. Alsof onder die noemer alles is toegelaten. De kwalijke neveneffecten daarvan werpen een smet op de reputatie van de rest van de pers die wel ernstige berichtgeving wil geven.

Wie zonder goed na te denken iemand in het vizier neemt, draagt een enorme verantwoordelijkheid. Want elke voltreffer veroorzaakt onvermijdelijk *collateral damage*. Naast de persoon om wie het gaat vallen er altijd onschuldige slachtoffers die niets met de zaak te maken hebben. We hebben de deontologische plicht om behoedzaam verslag uit te brengen over slachtoffers van menselijke drama's. Dat geldt dus evengoed voor mensen die ongewild het slachtoffer worden van inbreuken op de privacy. En die zonder aanwijsbare reden hun foto, naam of levenswandel in de pers zien verschijnen. Mogen we hier een naïeve oproep doen om daar even bij te stil staan?

De hele discussie over de aanpak van 'de zaak-Daems' verloopt tegen de achtergrond van een bikkelarde mediaoorlog. In een slinkende reclamemarkt is de concurrentie moordend. De manier van berichtgeving vertelt veel over de slag om de lezer, de kijker, de luisteraar. Feiten zijn heilig, de cijfers van de persgroepen en mediahuizen nog heiliger. Dan is het niet te verwonderen dat onder die druk elementaire regels van fatsoen en respect bezwijken. En dat sommige collega's met de dood in het hart opdrachten moeten uitvoeren waar ze zelf journalistiek niet achter kunnen staan. Het laat een wrange smaak na.

Het debat over de grenzen van de pers woedt in alle hevigheid en dat is gezond. Laten we dat debat zelf voeren en niet overlaten aan anderen. Het moet een sereen debat blijven, een zelfevaluatie die kan leiden tot zelfregulering en niet tot zelfvernietiging. Aan ieder van ons de keuze.

Marc Van de Looverbosch



Foto: Johan Van Cutsem

STRIJDJAAR 2006

Pol Deltour

2006 wordt weer een belangrijk jaar voor alle nieuwsmedia. De oplagecijfers van de geschreven pers lijken zich te stabiliseren, maar voor de publiciteitsinkomsten oogt de toekomst heel wat minder mooi, en dat dreigt vooral de commerciële audiovisuele media zuur op te breken.

In verscheidene mediabedrijven viel rond de jaarwisseling een opvallende zenuwachtigheid te noteren. Er waren opmerkelijke afvloeiingen en personeelwisselingen bij *De Standaard* en *Het Laatste Nieuws*. Bij *De Tijd* moest zowel directeur Hans Maertens als hoofdredacteur Marc Van Cauteren de plaats ruimen – een afscheid dat voor beide heren zelf als een onaardige verrassing kwam (zie pagina 5). En verder gonst het van de geruchten over nieuwe projecten, formules en samenwerkingsverbanden – alsof alle mediabazen hun producten meer dan ooit goed in stelling willen brengen voor een hevige strijd.

De uitdagingen zijn dan ook enorm. Internetsites en weblogs beantwoorden meer en meer aan de informatiebehoefte van vooral het jongere publiek, ook al blijkt de operatie *Krant in de Klas* de ontleding van tieners aardig af te remmen. Daarbij komt de blijvende opmars van gratis kranten. *Metro* zette als enige dagblad de jongste jaren forse groeicijfers neer. In het audiovisuele veld zorgt de profileratie van het aantal omroepen voor heel wat kopbrekens. Ook al omdat 2005 keihard aangetoond heeft dat de publiciteitsinkomsten van de zenders maar een zeer eindig verhaal zijn. Het verklaart waarom VMMa en SBS Belgium de ontwikkeling van de

nieuwe beheersovereenkomst tussen Vlaamse Gemeenschap en VRT met argusogen gadeslaan. Dat laatste alleen al maakt van 2006 voor de hele Vlaamse mediasector een scharnierjaar.

Oorlogsmunitie

Financieel zijn de Vlaamse mediagroepen alleszins niet slecht gewapend om de strijd te voeren. De afgelopen jaren boekten ze het ene riantere winstcijfer na het andere, en daardoor zitten ze stuk voor stuk op een meer dan behoorlijke voorraad oorlogsmunitie. Dat daarvan nauwelijks iets in de richting van het personeel is gevloeid, verantwoordt de directies door te wijzen op de nood aan investeringen. In verse, digitale technologie om te beginnen, kwestie van de 'nieuwe media' op hun terrein te verslaan. Meer dan ooit azen alle mediagroepen daarnaast op nieuwe overnames. Zo blijft de VUM, na het inlijven door De Persgroep van *De Tijd*, bijzonder geïnteresseerd in *Gazet van Antwerpen* – ook al ontkent Concentra in veel meer dan het Limburgs alleen dat die krant te koop staat. Hetzelfde Concentra weerlegt trouwens dat het zelf een oogje heeft op de regionale Limburgse kranten van de Nederlandse *Telegraaf*

Journalistieke beurzen en prijzen 2006



De JAM organiseert in samenwerking met Dexia en het KINT voor de tweede maal...

Twee beurzen die het redactioneel project van jonge talentvolle journalisten ondersteunen en ...

Twee prijzen die het werk van journalisten bekronen die bekommerd zijn om het behoud van de natuurlijke rijkdommen.

Voor wie ?

Voor jonge journalisten die aan de start van hun carrière staan – in de schrijvende of elektronische pers of voor radio en televisie – zodat ze één van hun onderzoeksprojecten of reportages mogelijk kunnen maken.

Voor jonge of minder jonge journalisten, die zich lieten opmerken door de kwaliteit van de teksten die ze hebben gepubliceerd over het duurzame beheer van de natuurlijke rijkdommen en de schone technologie.

Er zal bijgevolg 10.000 Euro aan vier journalisten uitgereikt worden.

Deelnemen

De inschrijvingsvoorwaarden en formaliteiten zijn eenvoudig. U vindt ze terug op de volgende site www.jam.be of u kan ze op eenvoudig verzoek bekomen op het secretariaat van de JAM.



Voor meer info :

JAM
Vandendriesschelaan 38
1150 Brussel

Phone: 32 2 777 08 30
Fax: 32 2 777 08 40
Email: info@jam.be

groep, maar in Nederland blijft het gerucht wel circuleren én het zou van Concreta in een ruk de grootste krantenuitgever van het land kunnen maken. Over de ravage die zou worden aangericht wanneer een *Telegraaf* op de Vlaamse markt wordt losgelaten, zullen we voorlopig maar zwijgen...

Zoals geweten is De Persgroep met *Het Parool* al enkele jaren actief bij de noorderburen. Zoals Roularta de jongste tijd alsmat vaster voet verwierf op Franse bodem (waar het overigens ook meer en meer het al even Belgische Rossel tegenkomt). Allicht zet die internationale schaalvergroting zich in 2006 nog voort.

BRUUSKE MACHTSWISSEL BIJ DE TIJD

Het vertrek van Hans Maertens en Marc Van Cauteren als respectievelijk directeur en hoofdredacteur van *De Tijd*, heeft vriend en vijand met verstomming geslagen, om de betrokkenen zelf niet te vergeten. Sinds enige tijd was wel duidelijk dat Maertens en Dirk Velghe (ex-Vacature), die door Christian Van Thillo aan het hoofd van de nieuwe uitgeverij Mediafin was gecatapulteerd, nauwelijks of niet samen door één deur konden. Daarvoor bleken de invalshoeken van beiden te verschillend: de ene (Maertens) zelf een ex-journalist en aldus een authentieke krantenmaker, de andere (Velghe) vooral een marketingfiguur en een krantenverkoper. Dat Hans Maertens en Marc Van Cauteren elkaar steeds door dik en dun hebben gesteund, verklaart allicht waarom ook de laatste de baan moest ruimen.

Het vertrek van beide topmannen komt des te onverwachter omdat De Persgroep naliet het nochtans duidelijke redactiestatuut van *De Tijd* na te leven. Dat schrijft voor dat redactieraad en stichting vooraf moeten geraadpleegd worden over de vervanging van de hoofdredactie. In dit geval is de redactieraad enkel een half uurtje op voorhand in kennis gesteld zonder enige mogelijkheid tot debat.

Fred Delaplace, die Marc Van Cauteren opvolgt, krijgt er niet minder krediet om van de journalisten van *De Tijd*. Hoe jammer men het bruuske vertrek van Van Cauteren ook vindt, met de doorstroming van adjunct-hoofdredacteur Delaplace (35) is de schok goed opgevangen, wordt gezegd. (PD)

s c h e e f b e k e k e n

"Het is niet mijn gewoonte om met de pers over mijn privé-leven te praten. Om misverstanden te vermijden, doe ik het toch. Eén keer, en daarna nooit meer."

VLD-politicus Rik Daems in Dag Allemaal van 10 januari 2006

"De deurwaarder die de overspelige bij dageraad komt betrappen, is net bij wet afgeschaft. Maar bij politici dreigt zijn nobele professie nu te worden overgenomen door sommige leden van het journalistieke gilde."

Yves Desmet in een Standpunt getiteld 'Het einde van de privacy' in De Morgen van 11 januari 2006 (achteraf gecorrigeerd: de genoemde wet is nog niet rond)

"Is 'het einde van de privacy' bereikt zoals sommigen wat hysterisch roepen? Neen. Zowel de zoektocht naar een topjob als de relatie tussen Daems en Péciaux is relevante informatie."

Peter Vandermeersch in De Standaard van 12 januari 2006

"Als het ooit zou mislopen tussen mij en Celie, begrijp ik wel dat de media daarover zullen berichten. Ik ben altijd vrij open geweest over mijn privé-leven, en mijn vrouw heeft zich ook nooit weggestopt. Toen ik zag dat het klikte tussen Celie en de publieke opinie, dacht ik: *why not?* Het heeft mijn imago goed gedaan, en ik ben er populairder door geworden. Maar: het houdt ook risico's in."

Jean-Luc Dehaene in Humo van 17 januari 2006

"Volgens Tony Mary misbruiken de VMMA-toplui hun eigen kranten en magazines [in hun campagne tegen de VRT]. Dat laatste is geen kleine beschuldiging komende van een openbare omroep waar de redacties de volle betekenis van het woord onafhankelijkheid nog moeten leren, redacties waar een kwaai telefoon van een staatssecretaris al volstaat om een bericht van Teletekst te halen, waar de zoon van de gedelegeerd bestuurder, een advocaat, om de haverklap wordt

gepromoot."

Rik Van Cauwelaert in Knack van 11 januari 2006

"Het is niet de taak van de overheid om een omroep te onderhouden. De privé-sector kan dit evengoed en het geld dat de overheid uitspaart kan via belastingvermindering worden teruggegeven aan de burger."

Herman De Croo (VLD), voorzitter van de Kamer van Volksvertegenwoordigers, in Polspoel & Desmet (VTM) van 13 januari 2006

"Maar u vindt ook de minder schone kant van de vrouw in deze *P-magazine*. Want we vonden dit jaar zowaar een journalist die mans genoeg was om zich op de eerst dag van de solden in het strijdgewoel te storten. Toegegeven, op een redelijk veilige afstand. Onze man was niet levensmoe. Zijn bloedstollende verslag leest u op pagina 90."

Hoofdredacteur Günther van Hassel in P-magazine van 17 januari 2006

"De sport uit zich in godverdommes en van de sportschrijvers wordt gevraagd die primaire emoties vorm te geven. Ik vraag respect voor de sportjournalistiek."

Columnist Henk Spaan in Onze Taal, maandblad van het Genootschap Onze Taal, van december 2005

"De beste verhalen zijn nog altijd die waarbij de lezer/kijker van de journalist ook meekrijgt met welke bronnen het verhaal tot stand is gebracht. Slechts in zeer uitzonderlijke gevallen mag en moet de (onderzoeks)journalist zijn bronnen verzwijgen en in bescherming nemen. Die situatie heeft met de Bronnenwet van 7 april 2005 nu rechtszekerheid gekregen. Maar of dat meer onderzoeksjournalisten oplevert, is nog maar de vraag. Het genre lijkt veroordeeld te zijn tot een bestaan in de schaduw."

Peter Rasking in De Tijd van 30 december 2005

De tiplijn, bijna vijf maanden later

'EEN ONMISBAAR INSTRUMENT'

Ivan Declercq

Bij de start van de tiplijnen is even gevreesd dat redacties zouden worden overspoeld met mensen die via de media oude rekeningen zouden willen vereffenen of met flauwe grap-penmakers. Dat valt wel mee, blijkt nu. Ook is het werkvolume voor correspondenten en fotografen niet afgenomen, integendeel, beweren redactie-verantwoordelijken.

Het ging hard in september vorig jaar: in de eerste week kondigde VTM zijn 4040-lijn aan, nog dezelfde dag gevolgd door *Het Laatste Nieuws*, dat uitpakte met 4545. *Het Nieuwsblad* kreeg zijn eerste tips via zijn tiplijn 4004 binnen op 20 september. Daarna volgden nog *De Standaard* (4321) en – in december – *Gazet van Antwerpen* (4141) en *Het Belang van Limburg* (4242).

Fotografen en correspondenten zagen de bui hangen: als iedereen berichten kon melden en foto's doorsturen, dan konden zij het wel schudden. Paniek in de tent. Vier-vijf maanden later: lopen die tiplijnen nu zo'n beetje?

"De respons is overweldigend, veel groter dan we zelf hadden gehoopt", zegt **Stef Wauters**, hoofdredacteur van het VTM-Nieuws. "4040 is een begrip geworden, zoals het noodnummer 100." Als zich iets ernstigs voordoet, lopen bij VTM direct tientallen meldingen binnen. "Die snelheid is belangrijk voor tv, want je moet beelden hebben. En het systeem reikt ons meteen ook getuigen aan, die we anders zouden moeten gaan zoeken. Vanuit New Orleans kregen we van Vlamingen meldingen dat ze konden worden gebeld over de ravage van de orkaan. Hoeveel we binnenkrijgen? Dat verschilt per dag: soms honderd, soms honderden."

Hoeveel daarvan bruikbaar is, heeft hij nooit berekend. "Elke dag hebben we in het nieuws verhalen die via 4040 zijn binnengekomen. Maar

het zijn wel onze journalisten die het nieuws verwerken, laat dat duidelijk zijn. Amateurvideobeelden hebben we nog niet gebruikt, omdat de technische kwaliteit niet aan onze normen beantwoordt. En beelden met echte document-waarde zijn ons nog niet toegestuurd."

De meldingen komen vanuit alle lagen van de bevolking. "Dat zie je aan het taalniveau van de berichten. Het gebeurt dat we iets binnenkrijgen rechtstreeks van de onderhandelingstafel in een ondernemingsraad."

"Slechte ervaringen met mensen die vetes uitvechten? Ach, dat valt erg goed mee. Meestal weet je binnen de drie seconden of het om een nieuwsmelding gaat dan wel om een afrekening.

En ja, je hebt altijd van die mensen die denken dat ze moeten melden

dat het einde der tijden nabij is. Maar die had je vroeger ook al." Is al een kosten-batenanalyse gemaakt? "We hebben er geen extra mankracht op gezet. Ik hou samen met **Jeroen Wils** en nog een of twee anderen de meldingen in de gaten. Het is voor ons ook geen economische afweging, wel een journalistieke. Het systeem heeft ons ontegensprekelijk voordeel opgeleverd tegenover onze concurrent aan de Reyerslaan. Wij zijn vaak sneller ter plaatse. Zo hadden we bijvoorbeeld beelden van de verstekelingen toen die van het schip werden gehaald in Kallo. Dat is via 4040 binnengekomen, ongeveer tegelijk met een melding van onze correspondent. Want we zien nu dat onze correspondenten hun best doen om nog sneller te zijn."

Volgens Wauters blijkt na enkele maanden dat de correspondenten méér werk hebben dan vroeger. "We zijn nu minder agendagebonden, we kunnen meer feiten brengen. En er komen ook Kafka-verhalen binnen, van mensen die verstrikt zitten in een of andere administratie. Nu lopen bijvoorbeeld veel meldingen binnen over de chaos waarin mensen terechtkomen als ze van energieleverancier of van telefoonoperator veranderen. Een aantal van die dingen zijn bruikbaar voor *Telefacts* of voor *Recht van Antwoord*, van andere maken we getuigenissen die van pas kunnen komen als we een dossier brengen."

Bij *Het Laatste Nieuws* fungeert de tiplijn niet alleen als nieuwsleverancier. Het is ook een kanaal waarlangs lezers hun mening kunnen ventileren, zegt adjunct-hoofdredacteur **Hans Deridder**. Dat blijkt zo'n succes dat de lezerspagina 'dialogo' is opgesplitst en de krant nu ook een 'sportdialogo' heeft.

Onder de 1000 à 1200 meldingen per week zitten 400 à 500 nieuwstips. "Dat levert pakweg vijf verhalen per dag op voor de nationale pagina's. Voor een publicatieweek reken ik op negen kopverhalen, en daarnaast nog een dertigtal stukken van diverse omvang. Wat aardig is, maar geen nationaal nieuws, gaat naar de regio. En dat aantal hebben we nooit geteld. We hebben achttien edities, en ik denk dat er dagelijks toch twee-drie verhalen per editie via onze tiplijn komen."

Was dat vroeger, met lezersbrieven, dan anders? "Lezersbrieven kwamen van eenzelfde groep mensen, die naar alle kranten schreven. Ik was al jaren aan het uitkijken hoe we jonge mensen aan het schrijven konden krijgen. Met e-mail ging dat al wat beter. En met sms is de drempel helemaal weg."

Volgens Deridder vormen tips over ongevallen een minderheid. "De meeste tips komen van mensen die een eigen verhaal te vertellen hebben. Neem nu dat van de man die ons mailt dat wezen die zijn opgegroeid in een weeshuis meestal vrij negatief worden beoordeeld. Die man meldde ons dat hij een ontmoeting had georganiseerd met wezen die in eenzelfde weeshuis waren opgevoed en die het in de maatschappij hadden gemaakt. Dat heeft een prachtig

Tip Lijnen



groot verhaal opgeleverd, waar je anders als journalist gewoon niet achter komt."

De vrees dat het systeem het werkvolume voor freelancers zou aantasten, wuift hij weg. "Onze correspondenten worden gek van het werk. Ze krijgen nu vaak van ons tips, in plaats van omgekeerd. Wat de foto's betreft, valt het erg goed mee voor de persfotografen. We hebben in België nog geen mms-cultuur. We hebben sinds het begin van de tiplijn hooguit tien foto's geplaatst, vanwege de documentwaarde. En daarmee bedoel ik dat iets belangrijk is gefotografeerd waar geen journalist op tijd bij kon zijn."

Al die meldingen beoordelen is heel arbeidsintensief. Loont het? "Ik lees liever 1200 tips dan 1200 Belgaberichten. Ik haal er meer uit voor de krant. De mensen hebben meer te vertellen dan ik zelf had vermoed. Ik geef toe: ik had ook schrik van flauwe grappenmakers, in het begin. Maar die hebben we niet binnengekregen. De mensen beseffen blijkbaar dat we het toch snel achterhalen als iets niet klopt."

Alle tips worden door Deridder of zijn adjunct doorgenomen. "Het is ideaal voor de interactie met de lezer. Zonder die interactie besta je als krant over vijftien jaar niet meer. Die interactie was er vroeger ook wel, maar veel moeizamer. Nu tik je gewoon je gedacht op je gsm in. Al die meningen hoeven inhoudelijk niet interessant te zijn. Maar ze leren me wel waar de mensen mee bezig zijn. Je voelt wat leeft en niet leeft onder de mensen. En dat wil wel eens verschillen van wat onder journalisten leeft."

Van het vijftigtal tips dat dagelijks bij *Het Nieuwsblad* binnenkomt, is veel bruikbaar voor de regionale pagina's, meldt coördinator **Jan Muylaert**. "Ik weet niet of die informatie anders via de klassieke kanalen van correspondenten ook zou zijn gekomen, maar aan de reactie van de collega's van de regionale pagina's leid ik af dat het voor hen wel nieuws is. En als je in een bepaalde regio minder correspondenten hebt zitten, wordt dat door het tiplijnsysteem wel wat opgevangen."

"Telefoontjes kregen we vroeger ook wel, maar het loopt nu meer gestructureerd. Mensen die 'de redactie' belden, konden vroeger wel eens een kwartier aan de lijn hangen voor ze bij de juiste persoon terechtwamen. Dat gaat nu veel sneller, we spelen korter op de bal. *Beroepsbellers*, zoals brieven-schrijvers? Nee, hebben we niet. Het zijn telkens andere mensen. En je staat ervan te kijken hoeveel nieuws anders nog door de mazen van het net valt. Zo was in een school in het Kortrijkse een leraar een hele tijd vermist zonder dat daar iets over was gemeld. Dat hebben wij gebracht, nadat

Voorlopig niet

De VRT, *De Tijd* en *De Morgen* hebben geen tiplijn. "Bij radio en televisie wordt gezamenlijk gedacht over het al dan niet invoeren ervan", zegt **Jos Bouveroux**, hoofdredacteur radionieuws. "Als we met zoiets beginnen, willen we het professioneel opzetten, zodat we niet enkele redacteurs moeten vrijmaken voor het natrekken van tips, met een relatief kleine opbrengst. Wij hebben trouwens een goed correspondentennet, via Radio2."

"Waar we wel aan denken, is – naar het voorbeeld van de BBC – een kanaal te creëren waar amateurfilmbeelden snel naartoe kunnen worden gestuurd. Dat heeft zijn nut bewezen bij calamiteiten zoals de aanslagen in New York van 11 september 2001 en de aanslagen in Londen, juli 2005. Het is ons alleen te doen om beeldmateriaal dat we anders niet zouden hebben. Het fenomeen van de amateurvideo's is enorm in opmars. En je kunt met dat soort beelden ook niet echt knoeien, hè. Ik bedoel: zoiets kun je niet ensceneren." "Over het tijdstip waarop zo'n kanaal op de VRT-website er komt, kan ik me



we door iemand waren getipt."

Ook Muylaert geeft toe dat de vrees bestond dat het een 'kliklijn' zou kunnen worden, "maar we krijgen zelden tips van mensen die rekeningen willen vereffenen of iemand een hak willen zetten."

"Het is een positieve investering, zonder meer. Een onmisbaar instrument. Het heeft de drempel naar de redactie sterk verlaagd. En de vrees van fotografen en correspondenten voor inkomensverlies is onterecht gebleken. Tips leiden tot het uitsturen van een reporter of een correspondent, en dus tot meer werk. Het aantal bruikbare foto's dat via de tiplijn binnenkomt, is verwaarloosbaar. Ik denk dat we nog geen tien foto's hebben geplaatst. En dan nog op internet, waar de resolutie minder hoog moet zijn."

Voor **Filip Beckers**, die de tiplijn van zowel *Gazet van Antwerpen* als van *Het Belang van Limburg* coördineert, is het niets nieuws, alleen maar een eenvoudiger systeem. "Sowieso hadden beide kranten al een lage drempel. De deelredacties stonden met hun contactgegevens vermeld in de kranten. Maar nu alles op één nummer kan binnenkomen, is het een stuk makkelijker. Het aantal meldingen blijft wel beperkt, omdat de lezers nog altijd de andere kanalen hebben."

"Het netto resultaat is minder duidelijk, omdat je als regionale krant de tips vaak via je correspondent krijgt aangereikt. Want lezers benaderen ook rechtstreeks onze correspondenten. En een tip is vaak maar een onderdeelje van een groter verhaal dat naar boven komt als je er een journalist op afstuurt. In totaal krijgen we 200-300 tips per dag, waarvan maar een fractie via de tiplijn."

Ook Beckers drukt erop dat het geen kliklijn is gebleken. En net als zijn collega's vindt hij dat het systeem niet heeft geleid tot minder werk voor correspondenten en fotografen.

niet concreet uitspreken. Maar dat zal in elk geval nog dit jaar zijn."

Frederik Delaplace, de nieuwe hoofdredacteur van *De Tijd*, kan zich vinden in wat zijn collega Peter Vandermeersch van *De Standaard* op televisie heeft gezegd: "Het bestond vroeger ook al, per telefoon en lezersbrief."

"Maar voor een krant als *De Tijd* is het erg gevaarlijk. Alles moet kloppen, van de eerste tot de laatste letter. Door de aard van onze krant kan onze informatie ook financiële winst of verlies betekenen voor onze lezers. Ik denk dat de geloofwaardigheid van tips soms moeilijk te checken is. En bovendien zouden we dan een verkeerd signaal kunnen uitsturen: 'als we iets hebben horen waaien, dan publiceren we het.' Dat kan niet de bedoeling zijn." Volgens **Walter Pauli**, adjunct-hoofdredacteur van *De Morgen*, heeft zijn krant geen concrete plannen. "We zijn nu met zoveel andere dingen bezig dat een tiplijn voor ons geen prioriteit is. We verwachten trouwens niet dat daar veel zou uitkomen."

OVER LEON DE WOLFF EN ZIJN PLEIDOOI VOOR 'PUBLIEKGERICHTE JOURNALISTIEK' DE TOEKOMST IS GRIJS

Pol Deltour

Leon de Wolff is in de nieuwsbusiness ongetwijfeld een begrip. Met zijn pas verschenen boek 'De krant was koning – Publiekgerichte journalistiek en de toekomst van de media' trapt de Nederlandse media-adviseur nochtans vele open deuren in. En dan staan zijn remedies ook nog eens haaks op de tradities van creativiteit en veelkleurigheid in de journalistiek.



Leon de Wolff (Foto Dirk Brand)

Al een twintigtal jaar nu adviseert de Wolff mediabedrijven en redacties, vooral in Nederland maar ook bij ons. Ondermeer *De Standaard* en *De Morgen* hebben de adviseur laten passeren. Over het uitgangspunt van De Wolff kan weinig twijfel bestaan: de media zijn sinds een paar decennia helemaal gedepolitiseerd. Was de krant of omroep voorheen nog een beetje familie, vandaag zijn steeds minder mensen 'lid' van een medium. Bovendien is het media-aanbod exponentieel toe-

genomen. Door dat alles moeten de makers van bladen, programma's en sites alsmat harder knokken om de aandacht van het publiek.

Voor de Wolff, zelf een voormalig journalist, is het logische gevolg dat de journalistiek 'publiekgericht' wordt, in plaats van 'aanbodgericht'. Dat veronderstelt om te beginnen dat de redactie goed weet wie zijn publiek is, iets waarover men bij adviesbureau de Wolff alvast uitgebreide marktstudies kan bestellen. Vervolgens komt het erop aan de gepaste mix te brengen van 'functies' en 'perspectieven', 'formules' en 'formats', 'focussen' en 'tonen', steeds om maximaal in te spelen op de interesses van een zo groot mogelijk publiek.

De Wolff stelt dat allemaal in felle zwart/wit-contrasten. Hij heeft het vlakaf over een oorlog tussen (aanhangers van) de 'oude' en de 'nieuwe' journalistiek. "Het ancien régime in de journalistiek heeft de haken stevig in het zand gedrukt en denkt er niet aan mee te gaan in de transformatie." En: "Terwijl de oude journalistiek nog in alle glorie resideert, begint de nieuwe journalistiek te ontluiken en glimlachen de journalisten die al jaren terug het publiek serieus hebben genomen." Zo'n polarisering doet natuurlijk de winkel van de Wolff draaien, maar ernstig is toch anders. Misschien moet de Wolff eens wat meer met gewone journalisten praten, om te merken dat de schakeringen troef zijn in dit debat.

Op de koop toe situeert hij de scheidslijn tussen 'oude' en 'nieuwe' journalisten heel formeel in het geboortjaar 1960. Wie voordien geboren is, maakt volgens de Wolff nog weinig kans op bekering tot de nieuwe waarden van de publiekgerichte journalistiek (sic). Zo begrijpen we weer wat beter waarom al die uitgevers en omroepbazen zo onweerstaanbaar komaf willen maken met de 55-plussers op hun redacties.

Het is niet het enige storende element in het betoog van de media-consulent. Dat de moderne massamedia minder dan vroeger verzekerd zijn van een bepaald afzetgebied, staat wel vast. Maar dat de

journalistiek vroeger zoveel minder 'publiekgericht' was dan vandaag, klopt daarom nog niet. Alsof vorige generaties nieuwsmakers nauwelijks of geen rekening hielden met de desiderata van hun publiek. Ook *De Standaard* in het tijdvak van AVV/VVK en *De Morgen* toen ze nog *Volksgazet* heette lieten zich uitvoerig inspireren door de wensen van hun (potentiële) lezers. Is dat rekening houden met het publiek dan niet de essentie van de job? Voor ons ligt de roman *Adonis (Bel-Ami)*, waarin Guy de Maupassant een uitgever laat omschrijven aan welke normen een goede krant moet voldoen: "Bij de nieuwtjes moet iedereen elke dag minstens een regeltje vinden dat hem interesseert, om ervoor te zorgen dat iedereen ze ook leest." De Maupassant schreef dat in 1885.

Van al zijn (nep)verantwoording ontdaan, komt de Wolffs boodschap aan de nieuwsmedia er uiteindelijk op neer hun 'publiekgerichtheid' te maximaliseren. Een belangrijke uitdaging daarbij ligt op bedrijfskundig vlak: redacties moeten absoluut de multimediale weg inslaan. "Want waarom zou een journalist artikelen schrijven in een blad als de vraag van het publiek het best online met een database te beantwoorden valt?" Ook al een overweging waarvan men mag hopen dat mediaverantwoordelijken ze minstens vijf jaar geleden hebben gemaakt.

Blijft voor de redacties de taak om ook binnen elk medium zo 'functioneel' mogelijk te werk te gaan. Dat veronderstelt om te beginnen de oplistings van mogelijke 'kernonderwerpen' die worden behandeld, al dan niet verrijnd tot 'specifieke onderwerpen'. Essentieel is vervolgens dat de journalist zichzelf een welbepaalde functie oplegt: het brengen van feiten, overzicht, inzicht of oordeel; het leveren van advies; of nog het zorgen voor emotie of vermaak. Zo willen krantenlezers over het algemeen meer overzicht, inzicht en oordeel, betoogt de Wolff. Meer: voor een krantenpubliek bestaat de ideale mix uit 25 procent inzicht, 20 procent overzicht, 10 à 20 procent advies en tips en ongeveer 10 procent oordeel. Het kale feitenrelas krijgen ze via de veel snellere omroepen en nieuwssites op internet wel. Elke functie kan vervolgens weer vanuit een welbepaald perspectief worden ingevuld: algemeen of praktisch; mensgericht, institutioneel of maatschappelijk. De combinatie van functies en perspectieven, en dit weer met de verschillende technieken van vormgeving, leidt dan tot een raster van mogelijkheden voor de behandeling van een nieuwsitem. Niets belet trouwens om in een 'samengestelde productie' diverse opties samen te brengen: een hoofdverhaal, een kader, een inzet, een blokje, een lijstje, een foto enzovoort. De krant of het programma als 'cafeteria', waar elkeen zijn gading kan vinden.

Wat journalisten niet mogen doen, bezweert Leon de Wolff, is vertrekken van een eigen agenda. Letterlijk: "Wie de democratie wil verdedigen en schandalen wil onthullen, denkt aan de onthulling en niet aan de consument." In dat verband eren journalisten trouwens de verkeerde helden, wordt gezegd. De *muckrakers* bijvoorbeeld



mogen er wel zijn, maar "moeten niet als voorbeeld dienen voor de journalist die elke dag zijn stukje moet tikken of zijn item moet maken." Laat de journalist maar gewoon "een makelaar in informatie" zijn "die zich laat inspireren door de behoefte van zijn publiek". Of anders gezegd: journalisten moeten stoppen met auteur te zijn, ze moeten gewoon journalist worden.

Van zo'n stellingen geraakt een beetje geëngageerde journalist natuurlijk aardig van slag. Want komt al die 'publiekgerichtheid' dan niet onverbiddelijk neer op een alsmaar groter aanbod van trivia en pulp? Neen, anticipeert de Wolff formeel, want elk nieuwsmiddeel mikt natuurlijk nog altijd op een eigen publiek.

Valt daar voor de vakpers nog wat voor te zeggen, dan noopt de situatie bij de algemene nieuwsmiddeel toch tot wat meer voorbehoud. Zij zitten alsmaar meer in dezelfde grote vijver van het ene op nieuws beluste publiek te vissen, en op zijn minst leidt dat tot een verre-gaande vergrijzing en inwisselbaarheid van het aanbod. Wanneer de verschillende nieuwsmiddeel dan ook nog eens collectief bij adviesbureau de Wolff zelf in de leer gaan, valt alleen maar voor meer eenheidsworst te vrezen.

Bij dat alles pleit de Wolff ook nog voor een veel sterkere grip van de hoofdredacties op de journalisten. Hoofdredacteuren mogen niet langer een 'primus inter pares' zijn, maar moeten hun journalisten 'managen'. "De nieuwe held heet eindredacteur." Hem komt het toe, als

representant van de lezer, kijker of luisteraar, het gekozen 'format' te bewaken en toe te zien op de juiste mix van onderwerpen, functies, perspectieven en tonen. Hoe dan ook moet de media-adviseur dringend eens worden uitgelegd dat er in België zoiets als een getrapte aansprakelijkheid in

persaangelegenheden bestaat, wat feitelijk neerkomt op de persoonlijke verantwoordelijkheid van de journalist voor alles wat er fout kan gaan...

De Wolff zegt hier en daar pertinente dingen. En voor neofieten in de nieuwsbusiness heeft hij ongetwijfeld enkele rake adviezen in huis. Maar eerder dan een adviesboek over de 'toekomst van de media', is dit toch een kroniek van het (toegegeven: recente) verleden van de nieuwssector. Te vaak doet de Wolff denken aan Nolleke, de Nederlandse bedrijfspsychologe die de collega's van *Het Eiland* (zie VRT) op zeker moment met de grootst mogelijke clichés plat komt slaan. Tot Michel Drets uitroept dat 'Nolleke zijn gat kan kussen'. Dàt gevoel. Ach, *stop dreaming*, zeggen hoofd- en eindredacties dan in koor. Dit is nu eenmaal de kroniek van onze stiel, dit is de brute realiteit van het nieuwsmaken vandaag – of is het de bedoeling dat straks géén kranten meer worden verkocht? Het maakt de kroniek niet minder treurig. En dan moet ook nog eens blijken dat minstens het einde zo *happy* zal zijn...

Leon de Wolff, De krant was koning. Publiekgerichte journalistiek en de toekomst van de media, Uitgeverij Bert Bakker, 2005

Werken in de
grootste organisatie
voor zelfstandige
ondernemers

FUNCTIE

PROFIEL

WIJ BIEDEN

HEEFT U INTERESSE?



Unie van Zelfstandige Ondernemers

werft aan voor verdere uitbreiding

Journalist/redacteur (m/v)

In het kader van de UNIZO-Mediadienst levert u journalistieke bijdragen onder meer voor het veertiendaags ledenblad Z.O.-magazine (met 91.656 exemplaren en 209.200 lezers (CiM) grootste KMO-blad) en voor Supermagazine, vooraanstaand vakblad voor alle zelfstandige supermarkten en superettes.

U hebt bij voorkeur een universitaire opleiding. U hebt ervaring in een redactieteam en in de journalistiek. U schrijft vlot en creatief en hebt ervaring met sociaal-economische berichtgeving. U bent vertrouwd met de wereld van zelfstandigen en KMO. U werkt zelfstandig en planmatig. U bent vlot in de omgang.

U krijgt alle kansen in een creatieve job binnen een klein maar gedreven redactieteam in één van de grootste KMO-organisaties. Doorgroeikansen kan u zelf waar maken.

Geïnteresseerd in een veelzijdige functie, een aantrekkelijke wedde met extra-legale voordelen in een motiverende werksfeer?

Stuur dan uw kandidatuur met uitgebreide CV naar UNIZO vzw, t.a.v. de heer Ronny Lannoo, directeur UNIZO-Mediadienst, Spastraat 8, 1000 Brussel, ronny.lannoo@unizo.be, GSM 0475/90 63 35. Uw kandidatuur wordt discreet behandeld. Info over UNIZO op www.unizo.be

'COMMUNICATIE OVER BELEIDSINTENTIES TE VERWARREND'

Luc Vanheerentals

Als politici praten over beleidsintenties creëert dat vaak verwarring omdat menigeen denkt dat de beslissing al genomen is. Ook de politieke journalisten dragen ter zake een verantwoordelijkheid.



(Foto Philip Reynaers/PhotoNews)

Ook de media moeten duidelijk(er) maken in welke fase politieke besluitvorming zich bevindt.

Zo was de verwarring over de herhaaldelijk aangekondigde afschaffing van het kijk- en luistergeld enkele jaren geleden zo groot dat zelfs toen de beslissing een feit was, slechts 1 Belg op de 10 zeker wist dat men deze heffing niet meer moest betalen. Andere voorbeelden zijn legio. Toenmalig minister Magda Aelvoet verdeelde in 2001 een infobrochure over het cannabisbeleid twee jaar voordat de wet goedgekeurd werd. En ook over de nachtvluchten van Zaventem werden de beleidsintenties de afgelopen maanden zo kwistig rondgestrooid dat vandaag nauwelijks nog iemand weet wat er precies van gerealiseerd is.

De problematiek is zopas voor ons land wetenschappelijk onder de loupe genomen door Dave Gelders, medewerker aan de School voor Massacommunicatieresearch van de K.U.Leuven. Hij maakte

er zijn doctoraal proefschrift over. Communicatie over beleidsintenties is volgens hem alsmat belangrijker aan het worden. Technieken zoals *spin doctoring* zijn dagelijkse praktijk geworden in de politiek. De alomtegenwoordigheid van de media zorgt bovendien ook voor een continue druk op politici om proefballonnen op te laten. Het fenomeen zit in ons land ook sterk in de lift met de open-debatcultuur die de regering-Verhofstadt in 1999 introduceerde. Communicatie over nog-niet-aanvaard beleid dat niet aan kwaliteitseisen voldoet, kan volgens Gelders leiden tot ongepaste financiële en maatschappelijke kosten. Zo bestaat het risico dat overheidsmiddelen misbruikt worden voor propagandoel. "Zonder te willen dramatiseren, komt daar ook het ongemak bij van mensen die oprecht onzeker zijn, die ongerust zijn of ze nu die belasting nog moeten betalen of niet." Het is volgens Gelders absoluut nodig dat zowel overheidsvoorlichters als journalisten bij dergelijke communicatie de nodige aandacht besteden aan de fase waarin de besluitvorming zich bevindt. Visuele ondersteuning via kaartjes kan hierbij een goed hulpmiddel zijn.

Enquête

Uit een enquête die hij met Elke Lahousse afnam onder 55 Vlaamse politieke journalisten, blijkt dat een grote meerderheid geen principieel bezwaar heeft tegen communicatie over beleidsintenties door ministers. Toch zijn er grenzen. Als er bijvoorbeeld geen redelijke kans bestaat dat het parlement het voorstel aanvaardt en burgers niet vertrouwd zijn met het onderwerp, wil slechts 38,1 procent ervan weten. Ook een aantal motieven kunnen niet door de beugel. Zo slinkt het aantal voorstanders drastisch als de minister de aandacht wil afleiden van iets anders, zijn legitimiteit wil verhogen of imago verbeteren, stemmen wil winnen of het beleid van anderen verstoren. Dergelijke beleidscommunicatie kan hoe dan ook enkel via persvoorlichting, vindt 85,4 procent van de ondervraagden, en minder of niet via individuele of massale publieksvoorlichting.

De ondervraagde politieke journalisten hebben overigens niets steeds een hoge dunk over wat hun collega's in de media aanvangen met hetgeen ministers communiceren over hun intenties. Slechts 58,2 procent is van oordeel dat de media duidelijk aangeven of het om een voornemen, een principiële beslissing of een definitieve eindbeslissing gaat. 40 procent vindt dat journalisten de wensen van ministers al te veel als werkelijkheid voorstellen wanneer zij berichten over beleidsintenties. 70,9 procent geeft toe dat ze zelf te weinig belichten wat zich allemaal afspeelt in de uitvoering van het overheidsbeleid.

Gelders ondervroeg overigens ook 32 federale en Vlaamse ministeriële en ambtelijke woordvoerders. Deze laatsten zijn veel kritischer ten aanzien van de media dan de politieke journalisten. Terwijl 3 journalisten op de 5 van oordeel zijn dat de media geen druk zetten op politici om proefballonnetjes op te laten, vindt bij de woordvoerders liefst 77,3 procent dat dit wel het geval is.

PATRICK VAN GOMPEL (VTM) HEEFT NOG 'GOESTING'

Jan Backx

In zijn jonge jaren was Patrick Van Gompel zonder meer de Raspoetin van de VTM-nieuwsredactie. Stevige kop, zwarte baard en onder zijn indringende ogen een nadrukkelijk bewegende maar voorbeeldig articulerende mond. Het heeft ondertussen gesneeuwd in Patricks getrimde baardhaar. Gehuld in lange winterjas en een fijn sigaartje rokend, stapt hij met mij als een rijzige heer-van-stand door hartje Turnhout, voorbij de bronzen Adhémar, die hij als stripliefhebber ooit hielp neerpoten.

Volgend jaar wordt Patrick 50. Een evenement dat zowat zal samenvallen met de lancering van een ambitieuze digitale 24 uren-nieuwszender, nu volop uitgekend door Van Gompels broodheren. Patrick heeft als journalist de wereld gezien en er wachten nieuwe uitdagingen. Stof genoeg voor een verleden-toekomst babbel.

"Mijn pa was boswachter in Weelde, in de derde 'bult' van de provincie Antwerpen, vlakbij de Nederlandse grens. Hij was een echte staatsbeambte met een groot gezin: vijf kinderen. Op school kwam mijn journalistieke microbe tevoorschijn: opstellen pennen, schoolkrantjes ineen flansen. Later probeerde ik twee universiteiten. Eén jaartje pol & soc in Antwerpen, met een tweede zit om 'u' tegen te zeggen, nadien een valse start moraalfilosofie in Gent. Pas op, ik hing er aan de lippen van boeiende profs als Etienne Vermeersch en Jaap Kruithof, maar de vele cursusboeken waren me net iets te dik. Op 1 mei 1978, feest van de arbeid, heb ik dan mijn cursussen loeihard tegen het plafond gegooid en ik schreeuwde het uit: "Ik word journalist!" Ik graaide mijn spullen bijeen en spoorde recht naar huis.

Verbijstering bij pa en ma: 'Wat nu met onze Patrick...'. Als Kempenzoon had ik een simpel plan: snel een poosje werken, dan stempelen en ondertussen koortsachtig timmeren aan wat ik écht wou gaan doen. Een interim job bracht me in een magazijn van Standaard Uitgeverij. Dagelijks kieperde ik acht ton oud papier in een container. Boeiend, er viel altijd wat te lezen! Nog geen maand later had ik 17.000 frank stempelgeld, braaf thuis afgegeven. Ik solliciteerde me te pletter bij kranten en tijdschriften en al snel maakte Jan Decorte, dé man van *Het Laatste Nieuws* in de regio Turnhout, zijn opwachting in mijn ouderlijk huis. In het bijzijn van ma en pa Van Gompel kwam Jan inschatten hoe groot mijn journalistieke goesting wel was. Het was een evenement in Weelde: de afgezant van een liberale krant, die op christelijk *Gazet van Antwerpen*-terrein een kandidaat-medewerker kwam wikkelen en wegen. Maar het klikte en dezelfde avond mocht ik als jongen van 21 al mee naar de gemeenteraad van Ravels. Mijn eerste gepubliceerde stukje staat gegraveerd in mijn geheugen: Rupsenplaag te Weelde, in *Het Laatste Nieuws* van 7 juni 1978, bladzijde 28, rechts onderaan."

Een cineast zou geld geven voor zo'n vlot verfilmbaar levensscenario. Hoe comprimeren we de rest van het verhaal?



(foto Nick Hammes)
'De volgorde Need to know - Good to know - Nice to know wordt wel eens omgekeerd.'

"Dat mijn perswinkeltje - met fiets, bakelieten telefoon en telex-tochtjes naar het RTT-kantoor - snel goed draaide. Tien bladen als afnemer! Ik kreeg ook voet aan de grond bij *BRT 2 Omroep Antwerpen* en eind 1983 kon ik daar voltijds aan de slag. Het einde van mijn loopbaan als zelfstandig journalist. Maar begin 1989 deed de zoveelste *Week van de Vette Os* me beseffen dat ik journalistiek uitgekeken was op de provincie Antwerpen. VTM was toen net begonnen. Ik belde hoofdredacteur Jan Schodts en beloofde hem dat hij mijn sollicitatiebrief tien minuten later zou hebben. Kempense aanpak. Mijn brief luidde: "Geachte heer Schodts, beste Jan, ik heb heel veel goesting. Vriendelijke groeten, Patrick Van Gompel". En ja, veertien dagen later zat ik bij VTM. Nu ben ik in Vilvoorde de vierde in de rij anciens, na Dany Verstraeten, Dirk Van den Bogaert en Suzy Hendriks."

Zoals de vorige paus haast overal geweest, ervaring en uitstraling zat... Wordt het geen tijd om Van Gompel tot 'chef van iets' te bombarderen?

"Ach, ik ben absoluut geen binnenzitter. Na drie dagen jeukt het. De straatverslaggeving in binnen- en liefst buitenland; mensen zien, veel goeie reportages maken, dat is wat ik echt graag doe."

Hoe zie je de evolutie van ons vak?

"Het gaat alsmaar sneller en de volgorde van *Need to know - Good to know - Nice to know* wordt om commerciële motieven wel eens omgekeerd. Maar het woord en wederwoord-principe zou toch altijd onze eerste bekommernis moeten blijven. Ik ben overigens allergisch voor confraters die zedenpreek-interviews geven over de vermeende beroepsfouten van andere journalisten. Doe wel en zie niet om; veeg voor je eigen deur, dat zijn mijn eenvoudige stelregels."

Uitsmijter: de hobby's van Patrick, zonder dat we het over de stripliefhebber moeten hebben?

"25 boeken per jaar lezen en, ik zal je verrassen, ijshockey! Maar dan louter als supporter van *The White Caps* in Turnhout. Het heeft iets van journalistiek: een teamsport waar alles er snel en uiterst psychologisch geladen toegaat!"

BESLISSING VAN DE RAAD VOOR DE JOURNALISTIEK OVER DE DOUGLAS DE CONINCK, JOURNALIST (DE MORGEN)

Met een aangetekende brief van 26 mei 2004 dient de heer Paul Michel klacht in tegen journalist Douglas De Coninck naar aanleiding van een artikel met als titel 'Deur alweer open voor weggestuurde toplui VHM' in *De Morgen* van 17 mei 2004.

Met een aangetekende brief van 7 september 2004 dient Paul Michel een tweede klacht in tegen Douglas De Coninck, ditmaal naar aanleiding van een artikel in *De Morgen* van 4 augustus 2004 met als titel 'Schorsing VHM-topman voorgoed ongedaan gemaakt'.

Met een aangetekende brief van 23 februari 2005 dient Paul Michel een derde maal klacht in tegen Douglas De Coninck, ditmaal naar aanleiding van een artikel in *De Morgen* van 19 februari 2005 met als titel 'Toen Greg Lemond op de massagetafel lag bij de Vlaamse Huisvestingsmaatschappij'.

Met een aangetekende brief van 10 mei 2005 dient Paul Michel een vierde klacht in tegen Douglas De Coninck, ditmaal naar aanleiding van een artikel in *De Morgen* van 27 april 2005 onder de titel 'Topman VHM doorverwezen naar correctionele rechtbank'.

De ombudsman van de Raad voor de Journalistiek heeft de inhoud van de diverse klachtbrieven meege-deeld aan journalist Douglas De Coninck, die erop heeft ge-antwoord, onder meer in brieven van 7 december 2004, 15 maart en 26 april 2005. Klager heeft hierop geantwoord, onder meer in brieven van 2 februari en 31 maart 2005. Op de vierde klacht heeft de journalist niet meer geantwoord. Zowel klager als de journalist hebben de Raad voor de Journalistiek stukken bezorgd om hun stelling kracht bij te zetten.

Omdat de verschillende klachten in wezen dezelfde betwisting tot voorwerp hebben, heeft de Raad voor de Journalistiek besloten ze samen te behandelen.

De rapporteringscommissie van de Raad voor de Journalistiek heeft een hoorzitting gehouden op 28 november 2005. Paul Michel is persoonlijk zijn standpunt komen toelichten. Journalist Douglas de Coninck, hoewel uitgenodigd, is niet verschenen op de hoorzitting.

DE FEITEN

Klager is leidend ambtenaar van de Vlaamse Huisvestingsmaatschappij. Hijzelf en de VHM zijn in 2001 in opspraak gekomen wegens beweerde onregelmatigheden, zowel bij de VHM zelf als in bepaalde lokale huisvestingsmaatschappijen. Daarover zijn binnen de VHM en ook op vraag van de Vlaamse overheid verschillende onderzoeken uitgevoerd. De kwestie verwekte grote belangstelling in de pers en in de politieke wereld. In november 2002 is klager voor zes maanden geschorst, maar zijn schorsing is in april 2003 ongedaan gemaakt door de Raad

van State.

De krant *De Morgen* heeft de ontwikkelingen bij de Vlaamse Huisvestingsmaatschappij steeds van nabij gevolgd. In 2003 heeft Paul Michel al eens twee klachten ingediend tegen artikelen van Douglas De Coninck die in *De Morgen* waren gepubliceerd. De Raad voor de Journalistiek heeft hierover op 11 maart 2004 een beslissing genomen.

De vier huidige klachten betreffen nieuwe artikelen van Douglas De Coninck waarin over klager geschreven wordt.

DE STANDPUNTEN VAN PARTIJEN

In zijn vier klachtbrieven, zijn daaropvolgende brieven en zijn mondelinge uiteenzetting voor de rapporteringscommissie betoogt klager dat er in de artikelen van Douglas De Coninck meerdere feitelijke onjuistheden staan, die deel uitmaken van een campagne die de journalist tegen hem voert. Hij is niet bereid tot een minnelijke regeling, omdat de journalist volgens hem nu al vier jaar lang leugens en valse beschuldigingen over hem de wereld instuurt.

Zo is het volgens klager niet bewezen dat hij personeel van de VHM heeft ingezet voor zijn verkiezingscampagne en dat hij zijn zoon tegen de regels in aan een sociale woning heeft geholpen, zoals De Coninck schrijft. Deze beweringen zijn in strijd met de bevindingen van het administratief onderzoek dat op vraag van de Vlaamse regering is uitgevoerd bij de VHM, met de bedoeling om 'klaarheid en duidelijkheid te brengen in de in de pers geformuleerde aantijgingen', zoals de opdracht van de onderzoekers luidde.

Klager neemt het ook niet dat de journalist het voorstelt alsof hij geschorst is vanwege de bevindingen van het auditrapport, terwijl de reden voor zijn schorsing de persheisa was die er naar aanleiding van de beweerde onregelmatigheden binnen de VHM was ontstaan.

Voorts wordt volgens klager de partijdige opstelling van de journalist aangetoond door het feit dat hij in zijn artikel van 27 april 2005 wel uitvoerig berichtte over de verwijzing door de raadkamer te Brussel van klager naar de correctionele rechtbank, maar dat hij nadien geen melding heeft gemaakt dat de kamer van inbeschuldigingstelling op 14 juni 2005 klager buiten vervolging heeft gesteld.

De journalist voert aan dat klager telkens nieuwe klachten tegen hem indient, en hij betreurt het feit dat, hoewel hij steeds bereid blijft om klager te ontmoeten, klager daar niet wil op ingaan.

De journalist betoogt dat de aantijgingen in zijn artikelen gebaseerd zijn op de bronnen die hij heeft geraadpleegd en op de bevindingen van het interne onderzoek dat bij de VHM is uit-



KLACHT VAN DE HEER PAUL MICHEL TEGEN DE HEER

gevoerd en dat door hem correct is geciteerd. Uit het interne onderzoek blijkt volgens de journalist dat klager is tussenbeide gekomen om zijn zoon aan een sociale woning te helpen. Meerdere getuigen bevestigen eveneens dat personeelsleden van de VHM werden ingezet in de verkiezingscampagne van klager.

De journalist stelt dat hij in een eerder artikel melding heeft gemaakt van het feit dat de schorsing van klager gemotiveerd werd door de persheisa die er was ontstaan.

BESLISSING

In zijn vier klachtbrieven verwijt klager de journalist meerdere fouten en onjuistheden. De Raad voor de Journalistiek beperkt zich in zijn beslissing tot de punten die klager op de hoorzitting van 28 november 2005 als de essentie van zijn geschil met de journalist naar voren heeft gebracht.

1. De Raad voor de Journalistiek is in het bezit gesteld van het syntheserapport dd. 31 mei 2002 van het onderzoek, dat op verzoek van de Vlaamse regering is opgesteld om 'klaarheid en duidelijkheid te brengen in de in de pers geformuleerde aantijgingen'. Hierin worden de feiten onderzocht die Douglas De Coninck in eerdere artikelen had bekendgemaakt. Het syntheserapport geeft geen uitsluitsel over de vraag of personeelsleden van de VHM tijdens de diensturen werden ingezet voor de verkiezingscampagne van klager. Wel citeert het rapport getuigen die deze aantijging bevestigen. Voor wat dit onderdeel van de klacht betreft, kan de journalist niet worden verweten dat hij hiervan melding maakt.
2. Het syntheserapport bevestigt dat tot tweemaal toe de toewijzing van een sociale huurwoning aan de zoon van klager 'niet gebeurde conform de geldende wetgeving'. Maar het syntheserapport stelt eveneens: 'Er werden gedurende het gevoerde onderzoek geen concrete aanwijzingen gevonden die wijzen op actieve interventies bij de toewijzing van sociale woningen door de heer Michel (...)'. (p. 9/91), en ook: 'In geen van de onderzochte dossiers werden evidenties aangetroffen die erop wijzen dat de heer Paul Michel zou zijn tussengekomen opdat aan personen, vermeld in de lijst van de heer Paul Michel of *De Morgen*, in afwijking van de toepasselijke toepassingsregels, een woning zou worden toegewezen.' (p. 81/01). Wanneer Douglas de Coninck in *De Morgen* van 4 augustus 2004 schrijft: 'Een door de Vlaamse regering bestelde audit toonde aan dat hij zijn eigen zoon tweemaal, tegen alle regels in, aan een sociale woning hielp', dan heeft hij het auditrapport op zijn minst onzorgvuldig en onvolledig geciteerd. (Zie de derde plicht in de Verklaring van de Plichten van de Journalist, aanvaard door de Internationale Federatie van

Journalisten in Istanboel in 1972: 'Alleen informaties publiceren waarvan de oorsprong gekend is; geen essentiële informaties schrappen, noch tekst of documenten verdraaien.')

3. Klager verwijt de journalist dat die het systematisch voorstelt alsof zijn schorsing het gevolg was van het auditrapport, terwijl de schorsing ingegeven was door de persheisa die rond zijn persoon was ontstaan en waarin de journalist een grote rol gespeeld had. In zijn artikel van 17 mei 2004 schrijft De Coninck: 'Het duo werd twee jaar geleden samen met een andere VHM-topambtenaar op een zijspoor gezet, nadat de raad van bestuur zijn vertrouwen in het management had opgezegd. Aanleiding was een audit die de Vlaamse regering liet uitvoeren naar aanleiding van een artikelen reeks over ernstige misbruiken van gelden voor sociale huisvesting in *De Morgen*.' en ook: 'Nadat *De Morgen* uitgebreid publiceerde over de misbruiken en de Vlaamse regering een en ander liet verifiëren via haar dienst interne audit, werd Paul Michel door toenmalig minister Jaak Gabriëls (VLD) geschorst'. In het artikel van 4 augustus 2004 schrijft De Coninck: 'Michel zag zich geschorst via een nogal merkwaardige brief, waarin De Ridder stelde dat zijn vertrek de beste oplossing zou zijn om de "persheisa" te stoppen.' In het artikel van 27 april 2004 schrijft De Coninck: 'De Raad van State maakte de maandenlange schorsing van Michel ongedaan, oordelend dat de man niets te verwijten viel en het slachtoffer werd van "een hetze"'. Uit deze citaten kan niet worden afgeleid dat de journalist het systematisch voorstelt alsof de schorsing van klager het gevolg was van het auditrapport.
4. In zijn artikel van 27 april 2005 maakt journalist De Coninck uitvoerig melding van de verwijzing van klager naar de correctionele rechtbank. Maar nadien heeft hij verzuimd te berichten over de beslissing van de kamer van inbeschuldigingstelling van 14 juni 2005, waarbij klager buiten vervolging werd gesteld. De lezers van *De Morgen*, die voordien uitvoerig op de hoogte werden gehouden van de verwickelingen rond klager, is daarbij belangrijke informatie en een element in het voordeel van klager onthouden. De journalist is hier tekortgeschoten in zijn plicht om volledig en waarheidsgetrouw te berichten over een zaak die hij zelf in de openbaarheid heeft gebracht. (Zie eveneens de derde plicht in de Verklaring van de Plichten van de Journalist.)

De klacht is gegrond voor wat de onderdelen 2 en 4 betreft;
De klacht is ongrond voor wat de onderdelen 1 en 3 betreft.

Brussel, 12 januari 2006

Nadia Dala

Als sluiers vallen. Vrouwenportretten

Houtekiet



Er is de laatste tijd veel te doen geweest rond hoofddoeken, maar wie zijn nu eigenlijk de vrouwen die achter deze 'hijabs' schuilgaan? En waarom kiezen ze voor het dragen van zo'n hoofddoek? VRT-journaliste Nadia Dala sprak hierover met 10 moslimmeisjes en ontdekte zo dat achter elke hoofddoek een ander verhaal en een andere reden schuilgaan. Die redenen kunnen zelfs flagrant met elkaar

in tegenspraak zijn. Wat overblijft zijn de gedachten en gevoelens van een aantal sterke vrouwen die zich niet zomaar in een hoekje willen laten drukken. Naast de getuigenissen worden ook kort enkele weetjes over de islam gegeven, en dat alles maakt dit boek tot een lezenswaardig geheel.

Karin Strobbe

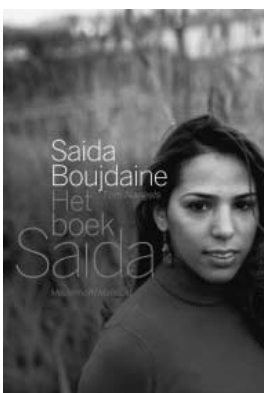
De gazellen. Marokkaanse vrouwen vertellen the house of books

En hoe staat het tegenwoordig met specifiek de Marokkaanse vrouwen in onze samenleving? Wat zijn hun roots en hoe ervaren zij het leven in onze maatschappij? Radio 1-journaliste Karin Strobbe wil ons kennis laten maken met een zevental vrouwen uit alle lagen van de bevolking. In de praktijk komen echter vooral twee politica aan het woord. De andere levensverhalen komen minder aan bod en dienen vooral als kader voor een uitleg over de Marokkaanse en islamitische gebruiken en hoe die evolueren in een grotendeels niet-islamitische samenleving. Daardoor voel je je minder betrokken bij het lot van de vrouwen in kwestie, maar een interessante kennismaking met de moslimcultuur levert het wel op.

Saida Boujdaine en Tom Naegels

Het boek Saida

Meulenhoff/Manteau



En nog maar een boek over onze allochtone medemens. Dit zou je een case-study kunnen noemen. Het levensverhaal van een Marokkaans meisje, opgetekend door journalist en schrijver Tom Naegels. Zijn typische stijl is duidelijk herkenbaar in dit boek, dat ons vertelt over de kindertijd, jeugd en jongvolwassenheid van Saida, die reeds op jonge leeftijd met haar familie naar België emigreerde. Haar familie dwong haar

te trouwen met een neef die een verblijfsvergunning wou, maar hielp haar later ook om van die man te scheiden nadat ze hun vergissing hadden ingezien. De roman verwoordt treffend de innerlijke verscheurdheid van een Belgisch-Marokkaans meisje, zonder daarom een totaal inzicht te willen geven in het leven van allochtonen in ons land.

Fons De Haas

Mozart, mijn vriend. Flarden uit een boeiend leven

Roularta Books



Een leuk boek voor de Mozartliefhebber. De titel geeft al aan dat het om korte stukjes gaat over leven en werk van Mozart. Ze werden door muziekjournalist Fons De Haas geschreven en voornamelijk in 1991 in Knack gepubliceerd. Toen herdacht men de 200ste verjaardag van het overlijden van het muzikale genie. En omdat ook dit jaar een jubileumjaar is, de herdenking van zijn geboorte 250 jaar geleden, werden de stukjes opnieuw boven water gehaald en nu tot een boek gebundeld. Weetjes over de jeugd en liefdes van Mozart worden afgewisseld met korte uiteenzettingen over de tijdsgeest of de ontstaansgeschiedenis van een bepaalde compositie. Bedoeling is het publiek kennis te laten maken met de mens Mozart, en dat is meer dan aardig gelukt.

Jan Van den Berghe

De schaduw van de kroon

Manteau



Al jaren houdt oud-journalist Jan Van den Berghe een oogje op het Belgische vorstenhuis. Deze keer komen alle koningen en hun broers en zussen aan bod. Hun liefdesleven staat daarbij centraal en alle oude en nieuwe schandaaltjes worden met smaak opgediend. Het Coburgse geslacht staat nu eenmaal bekend om zijn vaak losbandige levenswandel, een enkele koning of prins niet te na gesproken. En ook al is het in deze tijden van gespannen verhouding tussen pers, politiek en privacy niet evident: dit is een ontspannend boek voor ieder die zich al eens graag verdiept in de handel en wandel van sommige 'groten der aarde'.

Voor meer boekenrecensies: www.journalist.be

EEN UITSTEKENDE FILMLES IN TV-JOURNALISTIEK

'GOOD NIGHT, AND GOOD LUCK' VAN EN MET GEORGE CLOONEY

Freddy Sartor
Hoofdredacteur Filmmagie

Met flair en zin voor romantiek heeft acteur-regisseur George Clooney in de recente bioscoopfilm 'Good night, and good luck' een vrij accuraat beeld weten te reconstrueren van een woelig hoofdstukje uit de pioniersdagen – de jaren '50 – van de Amerikaanse tv-journalistiek. In zwart-wit maar des te kleurrijker van toon.



"Jullie zouden journalistiek moeten gaan doceren!" Zo kapittelt op een bepaald moment Bill Paley, de grote baas van CBS, zijn journalist Ed Murrow en zijn directe chef Fred Friendly. Het is ironisch bedoeld want de man is het tweetal in hun gevecht met de Republikeinse senator Joe McCarthy altijd blijven steunen.

Good night, and good luck zit in een gelegenheidsspeech van Murrow in oktober 1958 ingebed. Door de inleider, lid van een eminente journalistenvereniging, werd de journalist trouwens aangekondigd als "de man die met stenen naar reuzen werpt". Ed Murrow zou je – mee dankzij zijn verbeterde trek om de mond en zijn onafscheidelijke sigaret – nog het best als de Maurice De-wilde van de Amerikaanse tv-journalistiek kunnen omschrijven. Begin de jaren '50 huldigde de Amerikaanse tv-journalistiek nog het 'objectiviteitsbeginsel': de twee partijen aan bod laten komen zonder commentaar (van de journalist). Murrow maakt van de affaire Radulovic – een luitenant die om vermeende communistische sympathieën uit de Air Force wordt ontslagen – gebruik om McCarthy en diens methodes te counteren. In de ogen van de senator was iedereen die verdacht was ook schuldig. Murrow introduceerde het begrip duiding; hij trachtte McCarthy (en diens leugenachtigheid) te ontmaskeren aan de hand van diens eigen woorden.

Moed, integriteit, onverzettelijkheid. Dat tekende CBS-anchorman en tv-journalist Edward R. Murrow (1908-1965) ten voeten uit. *See it now* (nieuws mét commentaar) en *Person to Person* (een populaire praatshow met bekende gasten) waren zijn twee bekendste programma's. In de loop van 1953 zou het icoon van de Amerikaanse tv-journalistiek zich ontpoppen tot een te duchten rivaal voor de rechtse politicus Joe McCarthy. De aartsconservatieve Republikeinse senator uit Wisconsin meende overall com-

munisten te zien en wou hen dan ook zo vlug mogelijk uit het openbare leven wegzuiveren. Murrow ging in de tegenaanval. Ed Murrow versus Joe McCarthy. De journalist versus de politicus. Integriteit versus manipulatie. Ethiek versus politiek. En vermits ze allebei het woord als wapen hanteerden, noopte dat de filmer Clooney tot het kiezen voor een onvervalste acteursfilm. Murrow lijkt wel het geweten van de natie. David Strathairn – als Murrow in de rol van zijn leven – zet een zwijgzame vent neer met een stoïcijnse gelaatsuitdrukking en een onvermoeibaar strijdershart die schijnbaar niet van zijn stuk te brengen is. Zijn tegenstrever McCarthy wordt gespeeld door... McCarthy zelf. Althans door de tv-beelden mét de senator uit de jaren '50.

Gezien zijn status van succesrijk acteur heeft George Clooney, de zoon van gewezen *anchorman* Nick Clooney, zijn uiterste best gedaan om *Good night, and good luck* eenzelfde intensiteit als de live tv uit die jaren mee te geven. Hij koos voor zwart-wit, voor de vergaderruimtes en de studio's van CBS als locatie, en voor jazz-legende Dianne Reeves op de soundtrack.

Sigaret

Kettingroker Murrow domineert, van begin tot eind, de film: met een sigaret als onafscheidelijk metgezel en een krans van rook als aureool. Met de vrome wens 'Good night, and good luck' stuurde de CBS-newsman 's avonds op een flegmatieke manier zijn publiek naar bed. Telkens met een doordenkertje.

Clooney adoreert Murrow, voert de flamboyante pionier op als een *lonesome cowboy*, als een eenzame strijder, want ook zijn directe chefs bij de tv en zijn entourage komen langzaam maar zeker onder zware druk te staan. Het is dat gevecht op het kleine scherm tussen CBS-journalist Ed Murrow (met zijn door Clooney zelf gespeelde producer Fred Friendly pal achter hem) en senator Joseph McCarthy, die tot de val van deze laatste in 1953 heeft bijgedragen. Daardoor ook escaleert het duel tot een symbolische tweestrijd pro democratische waarden en pro vrijheid van meningsuiting. In tweede instantie is *Good night, and good luck* eveneens een forse aanval op de oppervlakkige tv-informatie, het infotainment, de meegaande journalistiek en de druk van (dalende) kijkcijfers. En een wat nostalgisch getinte hommage aan live tv in het algemeen, en in het bijzonder aan een briljante journalistieke geest. *Last but not least* verwijst de heksenjacht op vermeende communisten onder impuls van Joe McCarthy naar het speurneuzen naar moslimfundamentalisten vandaag. Met zijn intrigerende tweede film heeft George Clooney inderdaad een belangwekkend statement gemaakt.

George Clooney over de hedendaagse media

Door perscoryfeeën op te voeren en de in sigarettenrook en 'sérieux' ondergedompelde nieuwsruimtes van toen te tonen, geef je impliciet kritiek op het infotainment van nu. Heeft George Clooney de indruk dat de kwaliteit van onafhankelijke informatie op tv sinds 9/11 is verminderd?

George Clooney: "Informatie is moeilijker te bemachtigen dan vroeger. Dat is al langer aan de gang. Er was niet alleen 9/11. Mijn vader was een *anchorman*. Hij haakte ontgoocheld af omdat nieuwswaarde verzandde in entertainment. Dat maakt deel uit van een natuurlijk proces; we krijgen de rekening gepresenteerd van de evolutie van de jongste jaren. Het is riskant dat velen hun nieuws van tv weghalen. Behalve dat het geld moet opbrengen, ligt daar een enorme verantwoordelijkheid. Ik ben ervan overtuigd dat iemand dat zal inzien en ingrijpen. Het zijn fases; nu doen we stomme dingen en wordt er angst uitgelokt om de burgerlijke vrijheden aan te vallen."

"Toen ik opgroeide waren er drie netwerken en dus drie journaals. Grofweg kreeg je hetzelfde nieuws voorgeschoteld. Daaruit filterde je een oordeel naargelang van je ideologie. Maar je had een mening over Vietnam of McCarthy. Wat gebeurt er nu? De informatie is versplinterd over 130 kleine kanalen. Je zapt. Iedereen vertelt nu een ander verhaal. We starten met een verschillende feitelijke kennis! Alles raakt meer gepolariseerd. Daardoor kunnen we alleszins niet terug naar de tijd waar één man zich uit de massa verhief. De dagen van Murrow en Cronkite zijn definitief voorbij."

Bron: *Mostra Intern. Venezia*

GOED GELINKT

Bart Vanacker

DE NIEUWE REPORTER

De nieuwe reporter is een weblog waar journalisten debatteren over de toekomst van de Nederlandse journalistiek. De medewerkers leggen vooral de klemtoon op de invloed van nieuwe media op de traditionele journalistiek. Vandaar dat je een pak nieuws voorgeschoteld krijgt over weblogs, burgerjournalistiek en het mediagebruik anno 2006.

De site wordt regelmatig bijgewerkt en bevat uitgebreide, gestoffeerde nieuwsstukken waar constructieve reacties op verschijnen. Hoewel er veel aandacht is voor Nederlandse media is deze site heel bruikbaar om op de hoogte te blijven van wat er reilt en zeilt in de wereld van de nieuwe media. Want ook bij ons is het niet altijd even duidelijk hoe de traditionele media kunnen inspelen op wat er leeft bij bijvoorbeeld weblogs.

<http://www.denieuwereporter.nl>

PODCASTING.BE

Podcasting.be profileert zich als de portaalsite van de Belgische podcastwereld. De nieuwsrubriek houdt je op de hoogte van nieuwe uitzendingen, gadgets voor je iPod, de podcastseries van SABAM... Handig: de maker van de site bouwde een rubriek uit met veelgestelde vragen over podcasting.

De Vlaamse podcastlijst wordt aangevuld met nieuwe uitzendingen in ons land. Maak kennis met Klaus Gena, een Vlaming die in Moskou woont en kond doet van het leven daar. Ook het stadsblog van Antwerpen, de dEUS podcast en de Deckers & Ornelis Ochtendshow van Q-Music prijken tussen het aanbod.

Voor wie dat nog niet genoeg is, biedt het forum vragen en tips over reclame, commerciële podcasts of auteursrechten die je op zo'n uitzending moet betalen.

<http://www.podcasting.be>

MONUMENTS.NU

Monuments.nu is het weblog van fotografe Ine Dehandschutter. Ze reisde mee met de Belgische delegatie naar de Verenigde Staten. Tijdens het bezoek van premier Verhofstadt aan de Amerikaanse president Bush werd ze binnengeloodst in de Oval Office om foto's te maken. Op haar weblog brengt ze verslag uit van haar trip in de Verenigde Staten: "I was allowed into the Oval Office together with the official White House photographers. I am truly impressed. I am..."

<http://www.monuments.nu>

VISIONAIR BELGIË

Cultuurfilosoof Johan Sanctorum houdt een 'kritisch-filosofisch webmagazine' bij waar je zijn bijdragen die in een aantal kranten verschenen nog kunt terugvinden. Dat kan gaan van de surrealistische hoogmis van het autosalon tot de megalomane architectuurplannen van het Gents Muziekforum.

Het webmagazine kwam volgens Sanctorum tot stand naar aanleiding van het jubileum 175 België en de ergerlijke vormen van kinderlijke vaderlandsliefde die daarmee gepaard gingen.

<http://www.visionair-belgie.be/>

DEL.ICIO.US

In *Del.icio.us* kan je al je favoriete websites opslaan. Andere surfers kunnen meekijken in die favorieten, zelf kan je om het even waar die favorieten raadplegen. En dat is niet alles: je kan de links ook in categorieën steken via zogenaamde 'tags'.

We hebben de proef op de som genomen en zullen voortaan alle links die in deze rubriek verschijnen ook op *del.icio.us* posten. U vindt ze terug via <http://del.icio.us/vvj>.

<http://del.icio.us/vvj>

UITNODIGING ALGEMENE LEDENVERGADERINGEN VVJ EN AVBB

Alle VVJ/AVBB-leden (in orde met hun lidgeld 2006) zijn uitgenodigd op de Algemene Vergaderingen van de VVJ en de AVBB

**Zaterdag 18 februari 2006 om 10u30 In het IPC – Residence Palace
Wetstraat 155, 1040 Brussel**

Agenda van de AV van de VVJ

1. Activiteitenverslag van de voorzitter
2. Financieel verslag van de secretaris-penningmeester, goedkeuring rekeningen 2005, décharge van de bestuursleden
3. Voorstelling en goedkeuring begroting 2006
4. Desiderata en prioriteiten voor 2006
5. Varia

Agenda van de AV van de AVBB

1. Activiteitenverslag van de voorzitter
2. Financieel verslag, goedkeuring rekeningen 2005, décharge van de bestuursleden
3. Voorstelling en goedkeuring begroting 2006
4. Aanduiding van een secretaris in vervanging van Catherine Ernens, ontslagnemend
5. Voorstelling van de nieuwe AVBB-database on line
6. Varia

Na de vergaderingen volgt een bescheiden receptie in de patio van de Residence Palace.

Stemgerechtigde leden die niet aanwezig kunnen zijn, kunnen een volmacht geven aan een ander lid (maximaal 5 volmachten per aanwezig lid). Volmachtformulieren vindt men op www.journalist.be

V r a a g e n o n t w o o r d

Ik werk voltijds bij een communicatiebureau, maar zou graag in bijberoep freelancen als journalist. Waar moet dat precies worden gemeld: sociale verzekeringskas, BTW, inkomensbelastingen? En hoe zit het specifiek met teksten die voor het internet worden gemaakt?

Wie in bijberoep freelance journalist is, hoeft zich niet aan te sluiten bij een sociale verzekeringskas en dus ook geen bijdragen te betalen.

Je hoeft nergens expliciet te melden dat je in bijberoep gaat werken, als het louter om journalistiek werk gaat.

Uiteraard moet je wel je inkomsten uit dat bijberoep aangeven op je belastingaangifte. Daarvoor moet je bij de belastingdienst een bijkomend aangifteformulier (deel 2, baten vrije beroepen) aanvragen, waarop je dan je inkomsten als zelfstandige meldt.

Journalistieke teksten zijn vrijgesteld van BTW volgens artikel 44 §3, 3° van het BTW-wetboek. Als je een ereloonnota opstelt, vermeld je die vrijstelling (en dat artikel) er best bij. Opgelet: de vrijstelling geldt niet voor audiovisuele journalistiek.

Wat het internet betreft, zegt de BTW-directie in Brussel dat ook daar de vrijstelling van BTW geldt wanneer het om journalistieke teksten gaat.

Op commerciële teksten – zowel in print als voor het internet – moet wel BTW worden aangerekend. **(ID)**

In oktober van dit jaar zijn er gemeenteraadsverkiezingen. En dus stellen ook nu weer vele (beroeps)journalisten zich de vraag: kunnen wij kandidaat zijn? En wat – je weet maar nooit – wanneer we verkozen zijn?

Om te beginnen en voor zoveel als nodig: journalisten hebben zoals iedereen het recht om een politieke overtuiging te koesteren, en in principe belet niets hen om daar ook voor uit te komen. Zover reiken de opinie- en politieke vrijheid echt wel.

Toch zal het voor journalisten niet steeds even opportuun zijn zich politiek te engageren en te profileren. Dat is zeker voor politieke journalisten het geval, meer althans dan voor pakweg een sportjournalist die op de 26ste plaats van een lokale lijst gaat staan. Vroeger, toen de nieuwsmidia nog netjes politiek verkaveld waren, lag dat helemaal anders; toen was partijpolitiek engagement soms een plicht.

Hoe dan ook is het cruciaal na te gaan welke regeling bestaat op bedrijfsniveau. Raadpleeg daarvoor het redactiestatuut of de deontologische code van de redactie. Is die regeling onduidelijk, dan kan het nooit kwaad je ambities vooraf te overleggen met de hoofdredactie. Contacteer desnoods het VVJ-secretariaat.

Ook voor het opnemen van een politiek mandaat moet de bedrijfsregeling worden nagegaan en het gepaste overleg gevoerd. Gaat het om een professioneel mandaat – burgemeester of schepen zeg maar – dan ontstaat er alleszins een onvermijgbaarheid met de titel van beroepsjournalist. **(PD)**

PRIVACY

Een column van Mark Vlaeminck

Mijn eerste journalistieke aanvaring met het begrip privacy was de schuld van een non. Ik was het mens al lang vergeten, tot ik vorige week in 't café rechtover mijn deur nog gauw iets ging drinken voor bedtijd.

De helft van de klanten die daar komt, weet wat mijn beroep geweest is en sommige mensen hebben nu eenmaal de onuitstaanbare neiging je daarop aan te spreken op de meest onmogelijke uren en plaatsen. "Journalisten die zonder werk vallen, kunnen zich nog altijd herscholen als detective", zei de man naast mij in 't café. "Omdat ze toch zo graag peuteren in andermans privé-leven."

Aanleiding tot deze niet zo originele uitspraak op toogniveau was het nieuws over de federale amoureuze evoluties van Rik Daems en Sophie Pécriaux. "Ze kennen allemaal goed Engels, die jour-

nalisten van de boekskes en de gazetten, maar privacy staat precies niet in hun woordenboek." Antwoord daar maar eens op als je in alle kalmte een trappist wil drinken.

Privacy is een veelkleurige vlag die vele ladingen dekt. Privacy, zo definieert Van Dale, is persoonlijke vrijheid, het ongehinderd alleen, in eigen kring of met een partner ergens kunnen vertoeven; gelegenheid om zich af te zonderen, om storende invloeden van de buitenwereld te ontgaan.

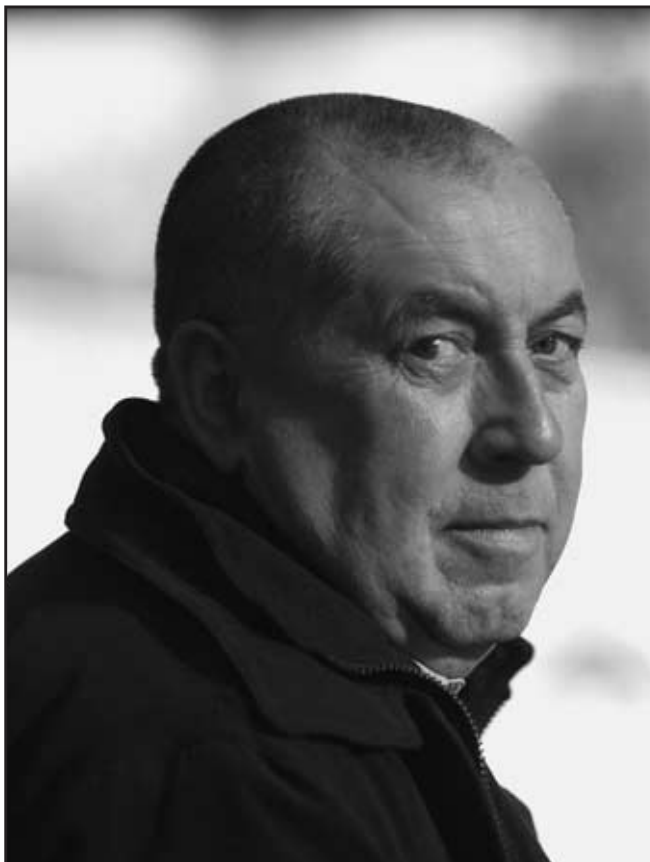
Voilà. Nu weten we waarover we het hebben. Maar dat wist die non van jaren geleden blijkbaar niet.

Die eerwaarde zuster kreeg, naar ze dacht, te weinig subsidies voor haar kindertehuis in Nukerke, dus had ze naar de krant gebeld met het gevolg dat ik de volgende dag met een persfoto graaf aan haar deur stond. Spontaan verzamelde de non al haar kinderen voor de foto.

Twee dagen later stond de gerechtelijke politie op de redactie om uitleg te vragen. Want door de publicatie van die foto in *Het Nieuwsblad* was de wet op de jeugdbescherming overtreden en de privacy van de kinderen aangetast.

Het was een van de zeldzame keren dat privacy in de media ter discussie stond zonder enige seksuele connotatie.

Want als we het over privacy hebben, denken we heel dikwijls spontaan aan wat mensen tussen de lakens, of voor mijn part



(Foto Nick Hannes)

op de keukentafel, uitspoken. De pers is gaan peuteren in het privé-leven van Elio Di Rupo nadat een gestoorde fantast hem ten onrechte van pedofilie had beschuldigd. Patrick Dewael werd *talk of the town* na een liaison met iemand met een ons welbekend leuk beroep en ook Rik Daems rijdt over de tongen wegens zijn nieuwe relatie. Privacy wordt nu eenmaal gelieerd met seks.

Dat is een zeer enge manier van denken. Privacy is veel ruimer.

Ik vind het een aanslag op mijn privacy als ik tijdens het avondeten ongevraagd opgebeld wordt door een of andere callcentermadame die me wil losweken bij Electrabel. Of voor een enquête over mijn vakantiegedrag. Ik heb daar een remedie tegen: de vragen gewoon terugkaatsen. Als zij wil weten waar ik naartoe ga, moet zij eerst zeggen waar zij geweest is.

En gezien zij mijn telefoonnummer heeft, mag zij mij het hare geven. Op die manier zijn onze gesprekken doorgaans veel korter dan zij had gepland.

Getuigen van Jehova die je op zondagvoormiddag uit bed belten: nog zo'n antiprivacy-terreur. Maar ook tegen die apostels bestaat een afdoend middel. Uitgevonden door een gewezen promoboy van *De Gentenaar*. Wanneer de religieuze zeloten hem na een nachtje stappen uit zijn zondagochtendbed belden, ging hij in kamerjas zijn voordeur openen en gooide hij zijn kamerjas wijd open om aan de bekeerfanaten zijn volle mannelijke glorie te tonen. "Die van Jehova zijn nooit meer teruggeweest", heeft hij me verteld.

In een regionale Engelse krant heb ik ooit de lijst gelezen van chauffeurs die bij een alcoholcontrole positief waren bevonden. Compleet met naam en adres van de boosdoeners.

Daarom is het maar goed dat sommige publieke figuren bij ons een dienstwagen met chauffeur hebben. Want we kenden allemaal wel een minister die vaker zat dan nuchter was en op de achterbank zijn roes uitsliep terwijl zijn chauffeur hem over de E40 loodste.

Maar daarover lezen we zo zelden iets.

Er zijn nu eenmaal verhalen die we liever horen.

Onder embargo

Het nieuwe jaar kan alvast niet meer stuk wat **nieuwe hoofdredacteurs** betreft.

Bij **De Tijd** waait een nieuwe wind in de figuur van Frederik Delaplace die Marc Van Cauteren opvolgt. Delaplace (35) zit sinds 1994 bij De Tijd en is er sinds 2003 adjunct-hoofdredacteur. Zie ook pagina 5.

Bij **De Morgen** is Peter Mijlemans opgeklommen tot co-hoofdredacteur naast Yves Desmet. En Geert Van Hecke vervoegt Walter Pauli als adjunct-hoofdredacteur.

Bij **ROB-tv** stapte hoofdredacteur Pieter De Windt (28) op om eindredacteur te worden bij Sporza/VRT. Aan het hoofd van de redactie van de Oost-Brabantse regiozender komt nu Kathleen Holsbeek (29).

Bij **P-magazine** is Edwin Van Overveld (46) als hoofdredacteur opgevolgd door Günther Van Hassel (33). Van Overveld, die om privé-redenen een stap terug zet, blijft wel parttime eindredacteur.

En bij **Knack** is Karl Van den Broeck (39) na een inlooperperiode van een half jaar nu formeel hoofdredacteur geworden. Sinds Nieuwjaar leidt hij samen met adjunct Frans Vuga en coördinator Gerry Meeuwssen de redactie. Redactiedirecteur Rik Van Cauwelaert blijft wel verantwoordelijk voor de lijn en de inhoud van Knack.

Hoofdredacteurs komen, hoofdredacteurs gaan. **Jean Daloze**, oud-hoofdredacteur van La Libre Belgique, is op 92-jarige leeftijd overleden. Daloze leidde de Libre in de jaren zeventig. Als overtuigd christen-democraat drukte hij een zware stempel op het politieke klimaat van die tijd.

Ook van ons heengegaan: **Roland Lommé**. De filmkenner, die zowel voor VRT als VTM werkte, werd 69.

Marc Wauters, die eerder Het Nieuwsblad inruilde voor Het Laatste Nieuws, keert terug naar Het Nieuwsblad.

Bij de VRT wordt **Bettina Geysen** (of mevrouw Aimé Van Hecke als u wil) directeur Nieuwe Media – een nieuw gecreëerde post. De functie is niet onbelangrijk in het licht van de multi- en crossmediale toekomst die de openbare omroep wacht.

Ook **Jan Vandenwyngaerden** (ex-Unilever, ex-Perexma, ex-Mediaxis, ex-Promedia, ex-Wolters-Kluwer) heeft een nieuwe job. Hij is nu algemeen directeur van Palm Breweries.

Zoek niet langer naar seksfilms op Canal +, voortaan is het **Telenet-Prime**.

Beroepsjournalisten en stagiairs die voor een luttel lidgeld nog volop willen profiteren van de voordelen van een **VVJ/AVBB-lidmaatschap** in 2006, kunnen op www.journalist.be terecht voor het vervullen van de nodige formaliteit.

Een kleine moeite, maar een wereld van verschil!

Ondertussen heeft de VVJ ook de eerste **persmedewerkers** aanvaard als lid. Het gaat, pro memorie, om losse medewerkers (dus niet-beroepsjournalisten) verbonden aan de algemene nieuwsmedia.

De eerste gelukkige is **Peter Brems**, een leraar die voor zowel de VRT als De Standaard regelmatig buitenlandse opdrachten vervult.

Bij De Morgen is een redactie-afgevaardigde voor de VVJ opgestaan: oude rot in het vak **Georges Timmerman**.

Niemand is perfect, en aldus is in onze **JournalistenAgenda 2006** in de taaltip van week 17 warempel een taalfoutje geslopen. Zeg niet "klacht neerleggen" maar "klacht indienen", schreven we. Moet natuurlijk "een klacht indienen" zijn. Met excuses aan iedereen en dank aan Aad Van Maanen.

De **Leuvense Persclub**, die een 25-tal plaatselijke journalisten verenigt, besteedt bijzondere aandacht aan de komende gemeenteraads- en provincieraadsverkiezingen van 8 oktober. Zo vindt men op www.leuvensepersclub.be zowel algemene politieke informatie als actualiteit. Via een forum op dezelfde website kunnen politici, journalisten én kiezers rechtstreeks in discussie gaan met elkaar.

Het communicatiebureau **Outsource** blijkt verscheidene journalisten te hebben gecontacteerd met 'gunststarieven' voor het volledige gamma van LG Electronics en JVC. Vraag van enkele journalisten aan de VVJ: kunnen journalisten hierop ingaan?

Antwoord van de VVJ: zolang de journalist zijn **onafhankelijkheid** niet op het spel zet, is er niets aan de hand. Dat betekent dus wel: niet eerst zo'n TV of camcorder tegen fabrieksprijs kopen om vervolgens een lovend stukje te maken over een of andere waar van dezelfde fabrikant.

Nooit was een jaar zo **dodelijk** voor journalisten wereldwijd als 2005. De Internationale Federatie van Journalisten (IFJ) telde 150 overlijdens, waaronder 89 opzettelijke dodingen. INSI, het Veiligheidsinstituut van de IFJ, en Reporters sans Frontières komen tot gelijklopende conclusies. Zie www.ifj.org, www.newssafety.com en www.rsf.org.

Dichter bij huis zijn twee journalisten van **Vers l'Avenir**, de Bronnenwet van 7 april 2005 ten spijt, door een onderzoeksrechter gevraagd naar hun bronnen in een onverkwikkelijk Waals corruptiedossier.

Justitie, in de persoon van minister **Onkelinx** (PS) zelf, verdedigt de démarche. "Onderzoekersrechtters hebben het recht journalisten die vraag te stellen, wat niet belet dat de journalist het recht heeft er niet op te antwoorden."

Het belet niet dat Onkelinx op vraag van de AVBB een **brief aan de magistratuur** zal schrijven waarin heel expliciet op het bestaan van de Bronnenwet gewezen wordt. Via de Hoge Raad voor de Justitie zal de wet ook in de bijscholing van de magistraten worden opgenomen. Sinds de wet van kracht werd voerde een andere Franstalige onderzoeksrechter ook al een huiszoeking uit bij een journalist.

Ondertussen heeft de AVBB aan de Commissie Justitie van de Kamer gevraagd om te worden gehoord over het **wetsontwerp-Franchimont** zoals dit door de Senaat doorgestuurd is. Het ontwerp bevat ook een heel nieuwe omschrijving van de openbaarheid van rechtszaken, en daar zouden alle journalisten zich grote zorgen moeten over maken.

Nog een oproep: op zaterdag 18 februari om 10u30 vinden in de Résidence Palace de jaarlijkse **algemene ledenvergaderingen** van VVJ en AVBB plaats. U bent meer dan hartelijk welkom.

Van de gelegenheid maken we trouwens gebruik om onze nieuwe AVBB-database online voor te stellen. Zo steekt u er nog meer dan anders iets van op.



– Vraagje over kinderopvang? –

Of over studietoelagen, huisvestingspremies, serviceflats, energiebesparing, kijk- en luistergeld ... ? Kortom, u heeft een vraagje voor de Vlaamse overheid? U krijgt van ons meteen het antwoord, of we wijzen u de weg ... elke werkdag tussen 9 en 19 uur.



De Vlaamse Infolijn
0800-3 02 01

Uw gids door de Vlaamse overheid